

TASVIRIY SAN'AT TA'LIMIDA O'QUVCHILARNING ESTETIK FIKRLASHI VA IJODIY SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISH

Sayfiyeva Ozoda Madamin qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Anotatsiya: Maqolada tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik fikrlashini va ijodiy salohiyatini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqiladi. Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv dars metodlari va loyiha asosidagi faoliyat orqali o'quvchilarning vizual tafakkuri, badiiy idroki va san'atga bo'lgan qiziqishini oshirish yo'llari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va kreativ ta'lim muhiti estetik tarbiya jarayonida muhim ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, estetik fikrlash, ijodiy salohiyat, badiiy idrok, innovatsion metodlar, interaktiv ta'lim, loyiha ishlari, kreativ ta'lim muhiti.

Bugungi kunda san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy va estetik rivojlanishida muhim vosita sifatida e'tirof etilmoqda. Tasviriy san'at darslarida o'quvchilar rang, shakl va kompozitsiyani idrok etish bilan birga, san'at asarlarining g'oyaviy mazmunini anglash, o'z estetik qarashlarini shakllantirish va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish imkoniga ega bo'ladilar. Shu sababli, estetik fikrlash – bu nafaqat san'atni his qilish, balki uni ongli tarzda tahlil qilish, obrazli fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish jarayonidir.

Zamonaviy ta'lim tizimi o'qituvchidan innovatsion yondashuvni, interaktiv va raqamli metodlardan foydalanishni talab qiladi. Tasviriy san'at ta'limida bu o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Loyiha asosida ishlash, interaktiv muhokamalar, vizual tahlil va “flipped classroom” texnologiyasi o'quvchilarning ijodiy salohiyatini, estetik fikrlashini va badiiy idrokini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Badiiy idrok va estetik fikrlash o'quvchilarning individual qobiliyatlari bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va kreativ ta'lim muhiti ularning ijodiy ifodalanishini rag'batlantiradi. Raqamli texnologiyalar va interaktiv platformalar yordamida o'quvchilar turli davr va mamlakatlarning san'at asarlari bilan tanishadi, ularni solishtiradi va o'z estetik qarashlarini shakllantiradi. Shu orqali vizual tafakkur, estetik madaniyat va badiiy idrok rivojlanadi.

Tasviriy san'at darslarida ijodiy va estetik jarayonlar uyg'unligi o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini ta'minlaydi. Estetik fikrlash nafaqat san'atni tushunishga, balki o'z ijodiy ishlarini yaratishga ham yordam beradi. Innovatsion metodlar orqali o'quvchilar san'at asarlarini tahlil qilib, o'z estetik qarashlarini shakllantiradi va ijodiy

loyihalarda qo'llaydi. Shu nuqtayi nazardan, tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy, estetik va madaniy rivojlanishini ta'minlaydigan samarali vositaga aylanadi.

Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik fikrlashini va ijodiy salohiyatini rivojlantirish jarayoni bir nechta muhim yo'nalishlar orqali amalga oshiriladi. Birinchi navbatda, o'quvchilarda san'at asarlarini ongli tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini shakllantirish zarur. Bu jarayonda vizual tafakkur markaziy o'rin tutadi, chunki o'quvchi rang, shakl, kompozitsiya va san'at asarining g'oyaviy mazmunini idrok etadi, o'z estetik qarashlarini rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion metodlar tasviriy san'at ta'limida estetik fikrlashni rivojlantirishning samarali vositalari hisoblanadi. Masalan, "flipped classroom" (teskari sinf) texnologiyasi o'quvchilarga nazariy materialni mustaqil o'rganish imkonini beradi, dars davomida esa amaliy mashg'ulotlar, interaktiv muhokamalar va loyiha ishlari orqali estetik tafakkurni chuqurlashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, loyiha asosida ishlash o'quvchilarning ijodiy qaror qabul qilish, mustaqil fikrlash va san'at asarini yaratish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv tasviriy san'at ta'limida alohida ahamiyatga ega. Har bir o'quvchi o'z ijodiy va estetik qobiliyatlari bilan individualdir. Shu sababli, o'qituvchi darslarni o'quvchilarning qiziqishlari, ehtiyojlari va rivojlanish darajasiga moslashtirishi lozim. Interaktiv muhokamalar, savol-javoblar va vizual tahlil metodlari yordamida o'quvchilar san'at asarlarini turli burchakdan ko'rib chiqadi, ularni solishtiradi va o'z estetik qarashlarini shakllantiradi.

Raqamli texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning badiiy idroki va estetik fikrlashini yanada kengaytiradi. Virtual galereyalar, onlayn muzeylar va interaktiv ilovalar orqali o'quvchilar turli davr va mamlakat san'at asarlari bilan tanishadi, ularni tahlil qiladi va o'z estetik qarashlarini mustahkamlaydi. Bu jarayon nafaqat vizual madaniyatni oshiradi, balki o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi va madaniyatlararo estetik tushunchalarni shakllantiradi.

Ijodiy muhitni yaratish – o'quvchilarda estetik fikrlash va badiiy idrokni rivojlantirishning muhim sharti hisoblanadi. Kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarga o'z g'oyalari va tasavvurlarini erkin ifodalash imkonini beradi, xatolarni o'rganish va tajriba qilish jarayonini rag'batlantiradi. Shu bilan birga, jamoaviy ijodiy loyihalarda ishtirok etish o'quvchilarning ijtimoiy va estetik tajribasini oshiradi, ularni bir-biridan o'rganishga undaydi.

Tasviriy san'at darslarida estetik fikrlash va kreativlik bir-biri bilan chambarchas bog'liq jarayonlardir. Estetik fikrlash o'quvchilarga san'atni tushunish va qadrlash imkonini beradi, kreativlik esa ularni o'z ijodiy qarashlarini yaratishga undaydi. Shu sababli, dars jarayonida ijodiy vazifalar estetik tahlil va baholash bilan uyg'un ishlashi kerak. Masalan, o'quvchilar o'z asarlarini yaratish jarayonida rang, shakl va kompozitsiyani estetik asosda tanlaydi, ijodiy qarashlarini namoyon qiladi va turli texnikalarni qo'llaydi.

Innovatsion pedagogik metodlar o'quvchilarning san'at asarlarini tahlil qilish, baholash va solishtirish jarayonini samarali qiladi. Interaktiv darslar, loyiha ishlari, "flipped classroom" texnologiyasi va raqamli platformalar o'quvchilarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi, ularning estetik tafakkurini boyitadi va vizual tafakkurini rivojlantiradi. Shu bilan birga, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarning individual qobiliyatlarini namoyon qilish imkonini beradi, estetik qarashlarni shakllantiradi va san'atga qiziqishni oshiradi.

Tasviriy san'at ta'limida badiiy idrok va estetik fikrlash o'quvchilarning umumiy dunyoqarashini kengaytiradi, hayotiy estetik baholash qobiliyatini shakllantiradi va shaxsiy ijodiy salohiyatini oshiradi. Shu nuqtayi nazardan, zamonaviy pedagogik metodlar nafaqat dars jarayonini samarali qiladi, balki o'quvchilarning ijodiy, estetik va madaniy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik fikrlashini va ijodiy salohiyatini rivojlantirish zamonaviy innovatsion metodlar orqali samarali amalga oshiriladi. Interaktiv darslar, loyiha asosida ishlash, "flipped classroom" texnologiyasi, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va raqamli vositalar o'quvchilarning vizual tafakkurini, estetik tafakkurini va badiiy idrokini rivojlantiradi. Shu bilan birga, kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarning ijodiy ifodalanishini rag'batlantiradi, san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi va shaxsning estetik madaniyatini mustahkamlaydi. Natijada, tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy, estetik va madaniy rivojlanishini ta'minlovchi muhim vositaga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatelnosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – S. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – S. 131-134.
3. Shavdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – № 1. – S. 070035.
5. Shavdirov S. A. O'quvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari // Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan). – 2017. – № 6. – S. 15-21.
6. Shavdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – S. 8-14.

7. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – S. 60-66.